

Ekoskolas PII "Spārīte" vides ietekmju novērtējums

Saturs

Ekoskolu Pamattēmas:

Enerģija

Transports (GADA TĒMA)

Atkritumi

Ūdens (2018./2019.māc.g. tēma)

Pārtika (2016./2017.māc.g. tēma)

Ekoskolu papildtēmas:

Skolas vide un apkārtnē (2015./2016.māc.g. tēma)

Mežs (2017./2018.māc.g. tēma)

Vide un veselība

Līdzdalība / Mācību saturs

Ekoskolu apkopjošās tēmas:

Bioloģiskā daudzveidība

Klimata pārmaiņas

ENERĢIJA

1. Ievads tēmā

Ikdienā patērējot elektrību un ziemā siltumu, skola rada pieprasījumu pēc enerģijas ražošanas. Lai enerģijas ražošanai sadedzinātu mazāk dabasgāzes un citu fosilo resursu, svarīgi novērst nelietderīgu elektrības patēriņu. Svarīgi mācīt elektrības taupīšanas principus arī visiem skolas skolēniem, veidojot pamatu viņu rīcībām mājās.

2. Skolas izvērtējums

z1 - nepieņemami, 2 - slikti, 3 apmierinoši, 4 - labi, 5 - lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Dienās, kad klase ir pietiekami gaiša, netiek ieslēgtas gaismas	reti					x	vienmēr
Klases, kurās gaisma tiek izslēgta, kad neviena tajās nav	0 - 10% (no visām klasēm)					x	100% (no visām klasēm)
Telpas, kurās izmanto efektīvas spuldzes (fluorescentās vai LED)	0 - 20%					x	100%
Telpas, kurās izmanto energoefektīvu sadzīves tehniku (A energoefektivitātes klase)	0 - 20%					x	100%
Telpas, kurās uzstādīti atgādinājumi par elektrības taupīšanu	0 - 10%		x				100%
Telpas, kurās logi ir tīri un nebloķē saulesgaismu	0 - 10%					x	100%
Klases, kurās datori paliek ieslēgti, kad ilgu laiku netiek izmantoti	100%			x			0 - 20%
Klases, kurās citas elektroierīces paliek ieslēgtas, kad tās nelieto	100%				x		0 - 20%
Klases, kurās datoru lādētāji paliek pievienoti pa nakti	100%					x	0 - 10%
Klases, kurās projektori netiek izslēgti, kad nav vajadzīgi	100%					x	0 - 20%
Telpas, kurās iespējams atsevišķi pielāgot radiatoru siltumu	0 - 10%					x	100%
Telpas, kur sildelementi un ventilācijas lūkas nav aizsegtas	0 - 10%					x	100%
Brīvdienās skolā tiek uzturēta zemāka temperatūra <i>(PII nav brīvlaiku, kad bērni nenāk uz iestādi)</i>	nekad	x					bieži
Logi un durvis ir aiztaisīti un noblīvēti (nelaiž iekšā aukstumu pa šķirbām)	0 - 10%					x	100%
Telpas tiek vēdinātas, ziemas laikā plaši atverot logus	bieži					x	nekad
Vai vārot tēju un kafiju bieži daudz uzvārītā ūdens paliek pāri?	bieži				x		reti
Vai siltais ūdens krānos ir silts vai plaucējošs?	Plaucējošs					x	Silts
Vai iespējams regulēt ūdens temperatūru skolā?	nē					x	Jā, visur
Vai pie ūdens krāniem ir iespējams regulēt ūdens temperatūru?	nekur	x					visur

3. Paradumu un attieksmju izvērtējums

Iesakām papildus novērtēt skolēnu zināšanas un attieksmi pret enerģijas taupīšanu. Šo aptauju izdalīšanu un apkopošanu iesakām uzdot skolēniem, apgūstot datu apstrādes un zinātniskā darba prasmes.

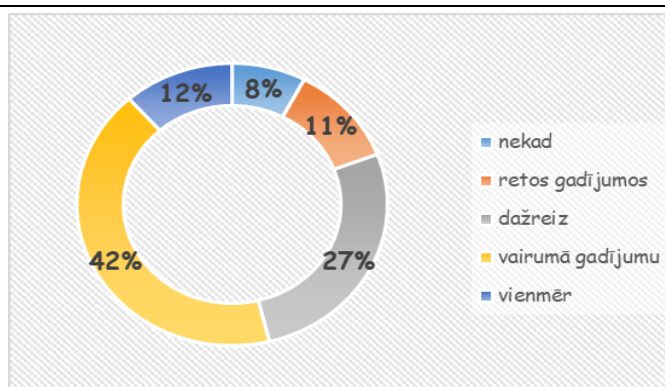
Lai apkopotu rezultātus un izveidotu secinājumus tika aptaujāti 40 vecākās un sagatavošanas grupas bērni, kā arī 50 bērnu vecāki.

Kāpēc svarīgi taupīt elektrību? (mini divus iemeslus):

- Lai ietaupītu naudiņu;
- Lai ietaupītu dabas resursus;
- Lai tik ātri neizdegtu spuldzes.

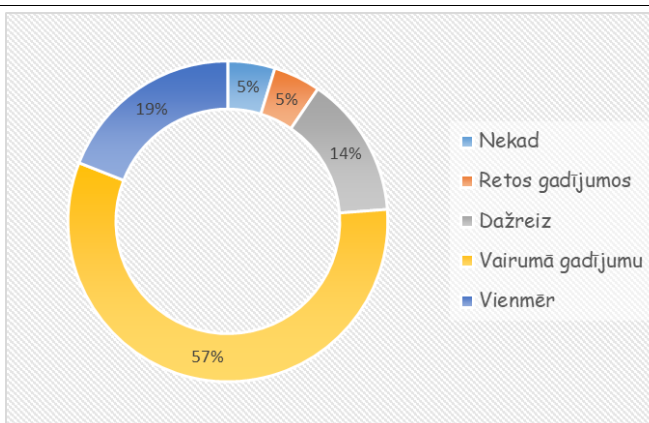
Cik bieži esot savās mājās tu rīkojies, lai taupītu elektrību?

- Nekad
- Dažreiz
- Vienmēr
- Retos gadījumos
- Vairumā gadījumu

Cik bieži esot skolā tu rīkojies, lai taupītu elektrību?

- Nekad
- Dažreiz
- Vienmēr
- Retos gadījumos
- Vairumā gadījumu

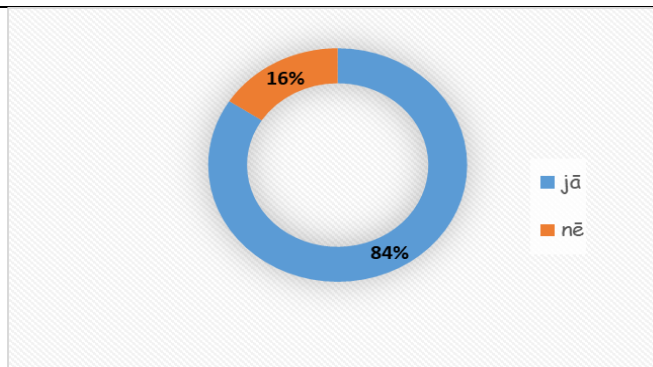

Ja vari, nosauc 2 vienkāršas rīcības, kas palīdz ietaupīt visvairāk elektrības:

- izslēgt gaismu telpā kur neviens nav iekšā;
- izslēgts TV, ja to neviens neskatās;

Vai ikdienā īsteno vismaz 3 šādas rīcības, lai taupītu enerģiju?

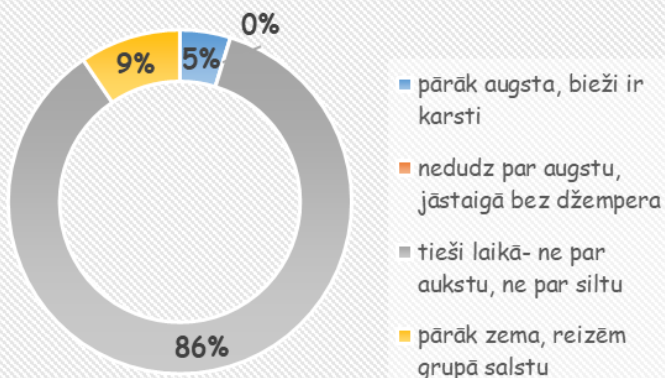
- jā
- nē

Vai ziemas laikā temperatūra skolas

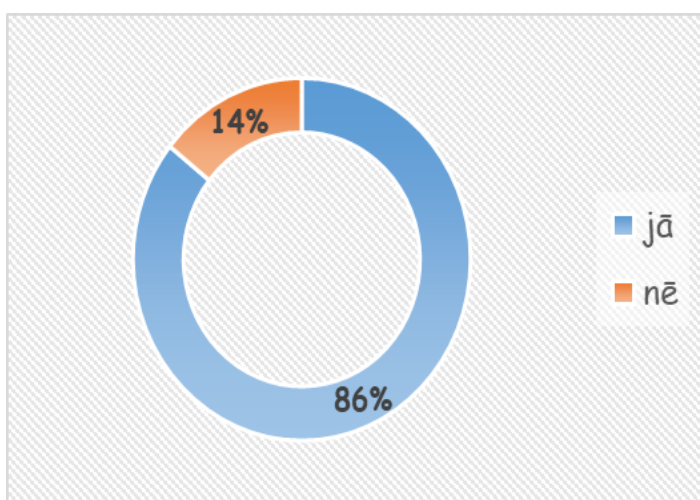
telpās tev liekas:

- a - pārāk augsta, bieži ir karsti
- b - nedaudz par augstu, jāstaigā bez džempera
- c - tieši laikā - ne par aukstu, ne par siltu
- d - pārāk zema, reizēm klasēs salstu

Vai tu vēlētos, lai ziemā skolā tiktu rīkotas "sildo džemperu dienas" - nedaudz pazemināta temperatūra un aicinājums sagērbties siltāk, lai samazinātu ietekmi uz vidi un pievērstu uzmanību resursu taupīšanai?

- a - jā, tās varētu būt 2 nedēļas,
- b - jā, ap nedēļu,
- c - jā, bet ne vairāk kā vienu dienu
- d - nē, man tas nepatīktu

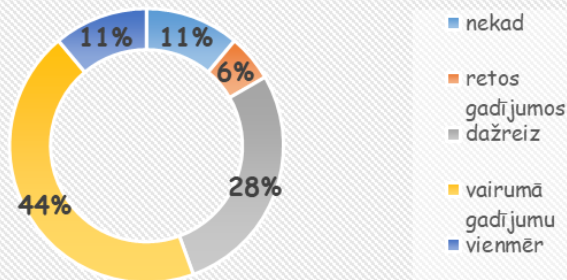
Esam veidojuši šādas akcijas, tomēr PII ir jāievēro MK noteikumi, kurus nevaram ignorēt, par minimālo temperatūru grupās. Bērniem ļoti patīk šādas sildo džemperu dienas. Bez tam skaidrojam bērniem - kāpēc pasaulē un Latvijā tiek organizētas šādas akcijas, aicinot par to runāt arī mājas ar vecākiem.

4. Jautājumi vecākiem

Jautājumu uzdošana vecākiem un atbilžu apkopošana ir samērā laikietilpīga, tādēļ to iesakām veikt tikai Zaļā Karoga līmeņa skolām. Vislabāk vecākiem jautājumus uzdot tieši Gada tēmā (vēlāk arī iepriekšējā Gada tēmā, lai salīdzinātu izmaiņas).

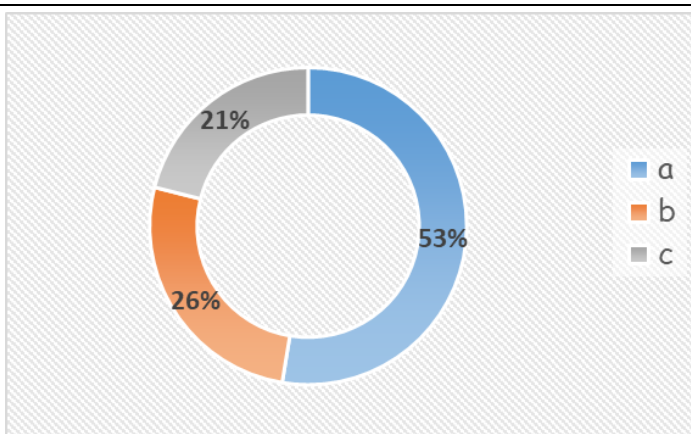
Vai ikdienā pievēršat uzmanību elektrības taupīšanai?

- Nekad
- Retos gadījumos
- Dažreiz
- Vairumā gadījumu
- Vienmēr

Vai esat apsvēruši iespēju nosiltināt savu mājokli?

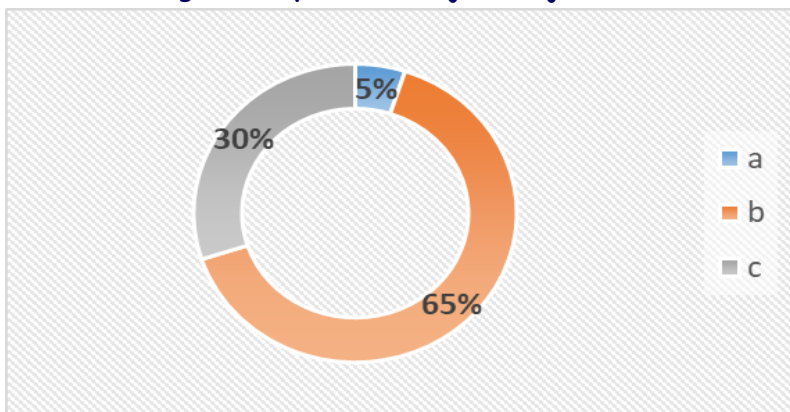
- a - mājoklis ir labi nosiltināts, patērējam daudz mazāk siltuma nekā vidēji Latvijā (250 kWh/m² gadā)
b - plānojam mājokli nosiltināt, kad radīsies tāda iespēja
c - mājoklis nav siltināts un neplānojam to darīt

Ja nevēlaties mājokli siltināt, novērtēsim, ja uzrakstīsiet iemeslus šādam lēmumam:

- Irējam mājokli, tas nav pašu īpašums
- finansiālu apstākļu dēļ
- tā pat jau ir silti, bez siltināšanas, mājoklis vairāk "elpo", ventilējas

Cik augsta temperatūra ir jūsu mājoklī ziemā?

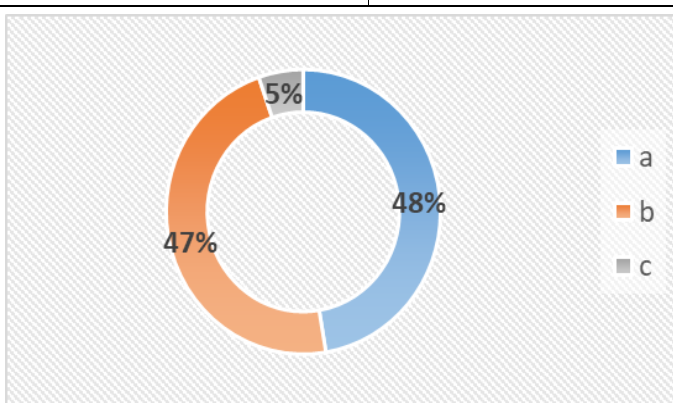

Vidēji C

- A) 16-19°
- B) 20-23°
- C) 24-...°

Cik būtiska jums liekas enerģijas taupīšana, lai samazinātu ietekmi uz vidi?

- a - ļoti būtiska
b - tā ir svarīga, tomēr nav būtiskāka ietekme uz vidi
c - enerģijas taupīšana nevar būtiski samazināt mūsu ietekmi uz vidi

5. Pētījums

Izmantojot Vides izglītības fonda CO₂ kalkulatoru, aprēķini skolas radīto ietekmi uz klimata pārmaiņām, uzzini, kurās jomās tā ir lielākā un ko varētu darīt, lai to mazinātu. Vairāk informācijas - <http://co2.videsfonds.lv/ka-stradat>

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

	2015	2016	2017	2018	2019
Elektrības patēriņš oktobrī (kWh)	4118	4434	5430	4647	
Elektrības patēriņš gada laikā (kWh)	42368	45626	48088	45931	
Siltuma patēriņš novembrī (kWh)	16,787	15,316	16,393	16,747	
Siltuma patēriņš gada laikā (kWh)	132,410	130,630	130,432	135,779	
Skolas ietekme uz klimata pārmaiņām (tonnas CO ₂)	50,22	49,54			

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar enerģijas taupīšanu?</i>	Vakaros no plkst. 17. ³⁰ un brīvdienās tiek atslēgta automātiskā ventilācijas sistēma, kā rezultātā tiek taupīta gan elektroenerģija, gan siltums no apkures mezgliem. Visās telpās ir izmantotas efektīvas LED spuldzes, lai taupītu resursus.
<i>Kuros jautājumos enerģijas tēmā nepieciešami uzlabojumi?</i>	1. Jāseko līdzi vai telpās, kur neviens neuzturas nav atstātas ieslēgtas gaismas. Pie gaismas slēdžiem būtu jāizvieto bērnu darināti atgādinājumi par to, lai tiktu izslēgta gaisma, ja iet ārā no telpas. 2. Jāseko līdzi vai bez vajadzības netiktu griezti siltuma radiatoru uz maksimālo temperatūru, lai telpās nav pārāk silti un nevajadzētu vērt vaļā logus un vēdināt bez vajadzības.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai enerģija tiktu izmantota lietderīgāk?</i>	Ieteikt pedagogiem, kopā ar bērniem savas grupas telpās izvietot atgādinājumus par gaismas izslēgšanu, ja tas nav vajadzīgs (ja iet ārā no telpās, vai ja ir pietiekami saulaina diena un papildus apgaismojums nav nepieciešams).

TRANSPORTS

1. Ievads tēmā

Skolēni var nokļūt uz skolu dažādos veidos - gan ar vecāku auto, gan skolas autobusu vai sabiedrisko transportu, ar velosipēdu vai kājām. Dažiem skolēniem auto ir vienīgā iespējamā izvēle. Tomēr daudzos gadījumos Ekoskolas var veicināt ceļu līdz skolai veikt ar videi draudzīgajiem pārvietošanās veidiem, kas var uzlabot arī garastāvokli un veselību.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

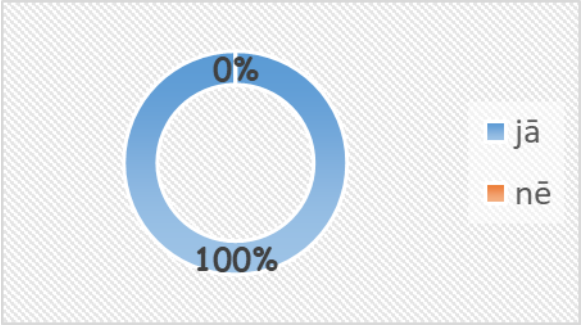
1 - nepieņemami, 2 - slikti, 3 apmierinoši, 4 - labi, 5 - lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Cik droša ir satiksme skolas apkārtnē?	Ir bīstami posmi			X			Satiksme ir mierīga un droša
Cik skolēnu dodas uz skolu ar velosipēdu vai kājām?	Mazāk kā 5%		X				Vairāk kā puse
Cik skolēnu dodas uz skolu ar velosipēdu, kājām vai sabiedrisko transportu?	Mazāk kā 10%		X				Vairāk kā 90%
Cik skolotāju ierodas uz darbu ar automašīnu, braucot vieni?	Vairāk kā 90%		X				Mazāk kā 10%
Cik daudz vecāku paņem arī kaimiņu bērnus, braucot uz skolu ar savu auto?	Mazāk kā 10%	X					Vairāk kā puse
Vai skolā ir pietiekami daudz drošu velonovietņu?	Nav drošu novietņu					X	Novietnes ir drošas pietiekami daudz
Vai skolā ir notikušas velosipēdu zādzības?	Jā, regulāri					X	Nav notikušas
Cik bieži skolā mācību ekskursijas notiek ar velosipēdiem, izbraucieni vietā tiek rīkoti pārgājieni?	Ļoti reti	X					Ap trešā daļa no ekskursijām
Vai apmeklējot Ekoskolu pasākumus notikusi sadarbība ar citām skolām, lai brauktu kopā, izmantotu transportu efektīvāk?	Nav notikusi nemaz	X					Notiek bieži
Cik liela daļa skolēnu iegūst velobraucēja apliecību? <u>(neattiecas uz PII)</u>	Mazāk kā 10%						Gandrīz visi
Cik tuvu skolas ieejai tiek izlaisti ar automašīnām atvestie bērni, radot veselības riskus no izplūdes gāzēm?	Pie pašas skolas ieejas		X				Izlaišana notiek vismaz 100 m no skolas
Vai skolas tuvumā apstājušās mašīnas izslēdz dzinēju un nepiesārņo gaisu, ja nākas ilgāk gaidīt bērnus?	Bieži neizslēdz			X			Vienmēr izslēdz, ir atgādinošas zīmes
Vai skolas pārtikas iepirkumā ņemts vērā, cik tālu vesti produkti?	Nav ņemts vērā			X			Ņemts vērā
Cik bieži skolā notiek pasākumi vai nelielas akcijas, kas aicina ierasties skolā ar kājām, velo vai sabiedrisko transportu?	Nenotiek		X				Notiek reizi mēnesī

3. Paradumu un attieksmju izvērtējums

Iesakām papildus novērtēt skolēnu zināšanas un attieksmi pret ilgtspējīgu pārvietošanos.

Lai apkopotu rezultātus un izveidotu secinājumus tika aptaujāti 40 vecākās un sagatavošanas grupas bērni.

Kāpēc svarīgi pārvietoties ar kājām un velosipēdu? (mini divus iemeslus) -nepiesārņo vidi ar izplūdes gāzām, lai nav dūmi no mašīnām -uzlabo mūsu veselību/ bērnu dārzs ir tuvu, tāpēc jāiet ar kājām -mazāk izlieto neatjaunojamās zemes resursus (naftu)	
<u>Vai tev šķiet, ka pieaugot, ja varēsi to atļauties, tev noteikti piederēs automašīna ikdienā?</u> - jā - nē	A donut chart with a blue ring. The top of the ring is labeled '0%' and the bottom is labeled '100%'. To the right of the chart is a legend with a blue square next to 'jā' and an orange square next to 'nē'.
Kāpēc, tavuprāt, svarīgi pēc iespējas biežāk izvēlēties sabiedrisko transportu automašīnas vietā? -lai samazinātu transporta līdzekļu skaitu uz ielām un ceļiem un nebūtu tik daudz sastrēgumu -ja ir tālu jābrauc, tad labāk braukt ar autobusu -mazāk dūmi tad ir uz ielām	
Vai tev šķiet, ka ceļā uz skolu būtu nepieciešami kādi uzlabojumi, lai padarītu iešanu uz skolu drošāku un patīkamāku? Ja jā, kādi tie būtu? - vajadzētu speciālus veloceļņus, kur varētu braukt tikai riteņi -lielajiem ceļiem vajadzētu platākas maliņas, lai būtu kur braukt riteņiem	
Vai tev šķiet, ka ceļā uz skolu vai pašā skolā būtu nepieciešami kādi uzlabojumi, lai padarītu braukšanu ar velosipēdu uz skolu drošāku un patīkamāku? Ja jā, kādi tie būtu? -veloceliņi vairāk -visiem vajadzētu valkāt ķiveres -mašīnas garām brauc ļoti ātri	

4. Šajā tēmā vecāku aptauju jautājumi nav sagatavoti. Tomēr varat padomāt savai skolai aktuālas tēmas, par kurām noskaidrot viedokli.

5. Pētījums

Veiciet kājāmgājēju maršrutu izpēti! Tās mērķis ir apskatīt gājēju ceļus un trotuārus, kas ved uz skolu. Tas nozīmē iešanu pa šiem ceļiem, piezīmju veikšanu par to pozitīvajām un negatīvajām iezīmēm (piemēram, par ceļa segumu, sliktu apgaismojumu, bīstamiem krustojumiem). Līdzīgu pētījumu var veikt arī par velomaršrutiem, pirms tam uzzinot, kas ir galvenie apskatāmie maršruti, pa kuriem jaunieši ierodas skolā. Šo pētījumu rezultātus un ieteikumus svarīgi iesniegt pašvaldībā, lai situāciju uzlabotu.

PĒTĪJUMU VEIKSIM 2 REIZES- RĪCĪBAS DIENĀS 2019 IZVEIDOSIM KARTI PAR IESPĒJĀM KĀ NOKĻŪT UZ "SPĀRĪTI". UN IZANALIZĒJOT NO KĀDĀM TUVĀM UN TĀLĀM VIETĀM PIE MUMS NOKĻŪST IKDIENĀ.

NOSKAIDROSIM KĀ TO DARĪT VIDEI DRAUDZĪGĀK!

GADA BEIGĀS VEIKSIM ATKĀRTOTU PĒTĪJUMU UN ANALIZĒSIM VAI NOKĻŪŠANA UZ IESTĀDI IR KĻUVUSI VIDEI DRAUDZĪGĀKA.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Septembris/oktobris

	2015	2016	2017	2018	2019
Skolēni, kas oktobrī uz skolu dodas ar: kājām (%)	70%	80%	70%	75%	50%
velosipēdu (%)	10%	10%	10%	15%	6%
skolas vai sabiedrisko transportu (%)	3%	2%	2%	2%	4%
automašīnu, kopā ar citiem skolēniem (%)	1%	0%	0%	0%	0%
automašīnu (tiek vesti atsevišķi) (%)	40%	30%	40%	40%	40%
Darbinieki, kas uz skolu dodas ar kājām, velosipēdu vai sabiedrisko transportu velosipēdu (oktobrī) (%)	64%	64%	64%	64%	64%
Darbinieki, kas uz skolu dodas ar automašīnu braucot vairāki kopā (oktobrī) (%)	0%	0%	0%	0%	0%
Darbinieki, kas uz skolu dodas ar automašīnu braucot tajā vieni paši (oktobrī) (%)	26%	26%	26%	26%	26%

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar videi draudzīgu transportu?</i>	Pēc jauna žoga uzstādīšanas, pārtikas piegādātājiem ir atsevišķi lieli vārti, par kuriem piegādā produktus. Pateicoties Nīcas novada domes finansējumam, gar PII ir ierīkots apgaismots gājēju celiņš, kas padara drošāku nokļūšanu uz iestādi.
<i>Kuros transporta jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Bieži vien aukstajos gada mēnešos vecāki atstāj darbojoties savas automašīnas kamēr paši ieved bērnu iestāde. Bieži vien, gar iestādes galvenajiem vārtiem pa ceļu mašīnas pārvietojas ļoti ātri, neievērojot to, ka tā ir apdzīvotā zona.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i>	Iesniegt priekšlikumu Nīcas novada domei par ātruma ierobežošanas vaļņa uzstādīšanu pie izglītības iestādes. Strādāt ar bērniem un vecākiem, lai apturētu mašīnas darbošanos tad, kad tas nav nepieciešams stāvēt pie iestādes.

ATKRITUMI

1. Ievads tēmā

Parasti mēs pat neapzināmies, kādus atkritumus radām un ko ar tiem darām. Atkritumu rašanos nosaka mūsu ieradumi rīkoties pierastajā veidā - tāpēc Ekoskolas uzdevums ir radīt tādu vidi, kurā rodas pieradums samazināt atkritumu rašanos, atkārtoti izmantot un pārstrādāt tos. Svarīgi arī domāt radošus risinājumus, lai novērstu atkritumu izmešanu tam nepiemērotās vietās.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 - nepieņemami, 2 - slikti, 3 apmierinoši, 4 - labi, 5 - lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Vai skolā izvērtējat, no kurām lietām varētu atteikties, kuras varētu nepirkt, lai pēc tam neradītu liekus atkritumus?	Nekad					X	Katru reizi
Vai skolā, pērkot lietas, izvērtējat to ietekmi uz vidi, iepakojumu, kalpošanas ilgumu, izmantošanas iespējas, izcelsmi u.tml.?	Nekad				X		Katru reizi
Vai izvērtējat, kuras no šķietami nevajadzīgām un ārā metamām lietām var lietot atkārtoti, saremontēt, pārveidot u.tml.?	Nekad					X	Katru reizi
Vai skolā ir iespēja apmainīties ar lietām? (Piem., grāmatām, apģērbiem, dažādām citām lietām.)	Nekad	X					Regulāri notiek šādas aktivitātes
Vai drukājot dokumentus tiek apdrukātas abas papīra puses?	Nekad					X	Bieži
Vai skolas pasākumos tiek lietoti vienreiz lietojamie trauki?	Bieži					X	Nekad
Vai skolēni bieži lieto vienreizējās glāzītes no dzērienu automāta?	Bieži					X	Gandrīz nekad
Vai skolēni bieži lieto vienreizējās glāzītes no ūdens automāta?	Bieži					X	Gandrīz nekad
Cik skolēnu lieto savu daudzreiz lietojamu krūzi, pudeli? (bērniem pieejams ūdens, un to dzer no krūzītēm, kas tiek mazgātas)	Mazāk kā 5%					X	Vairāk kā 80%
Cik daudz plastmasas atkritumu rodas skolotāju istabā?	Daudz					X	nedaudz
Vai skolēni bieži pērk ūdeni plastmasas pudelēs?	bieži					X	Gandrīz nekad
Vai skolēniem ir ērti pieejams dzeramais krāna ūdens? (pēc vecāku padomes lēmuma brīvi pieejams Venden ūdens)	Nav pieejams					X	Vairākās vietās
Cik, apmēram, plastmasas atkritumu uz vienu skolēnu rodas klases vakaros, ekskursijās, pārgājienos?	>4 atkritumu vienības					X	<1 atkritumu vienība

Cik no klasēm ir pieejamas kastes papīra atkritumu šķirošanai?	0%					x	100%
Cik no gaitējiem ir pieejamas vietas plastmasas šķirošanai? <u>Neattiecas uz PII (gaitējos netiek gružots)</u>	nevienu						visos
Vai skolā ir pieejama informācija par atkritumu šķirošanu?	nav			x			Vairākās vietās
Vai skolā ir atgādinājumi, kas veicina neradīt liekus atkritumus?	nav		x				Daudzās vietās
Vai skolā ir iespēja kompostēt bioloģiskos atkritumus?	nav	x					Gan pārtikas, gan lapu atkritumus
Cik bieži skolas apkārtnē tiek piesārņota ar atkritumiem?	Bieži, vajadzīga regulāra tīrīšana					x	Atkritumu nav
Vai skola iesaistās atkritumu piesārņojuma novēršanā un sakopšanā savā (apkārtnē piejūrā, mežā, utt.)	Neiesaistās		x				Vairākās aktivitātēs
Vai skolas pasākumos tiek palaisti gaisā baloni vai dalīti plastmasas aksesuāri?	Jā, bieži					x	Nekad
Vai ir izvietoti stendi kur izmest izlietotās baterijas? (Stends atrodas pie saimniecības daļas vadītājas un bērni kopā ar pedagogu var iet un to iemest konteinerā)	Jā	x					Nē

3. Paradumu un attieksmju izvērtējums

Iesakām papildus novērtēt skolēnu zināšanas un attieksmi pret atkritumu samazināšanu un šķirošanu.

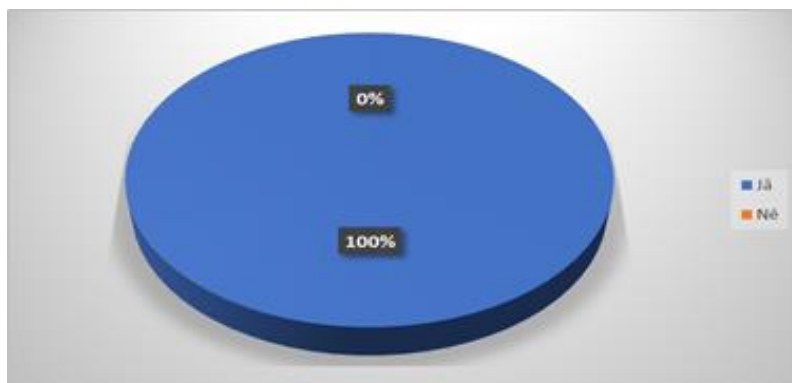
Lai apkopotu rezultātus un izveidotu secinājumus tika aptaujāti 23 vecākās un sagatavošanas grupas bērni.

Kāpēc, tavuprāt, svarīgi samazināt plastmasas daudzumu mūsu ikdienā?

- Lai plastmasas maisiņi nenonāk jūrā un valī tos neapēstu.
- Tāpēc ka tie nepārstrādājas un visu mūžu mētājas apkārt

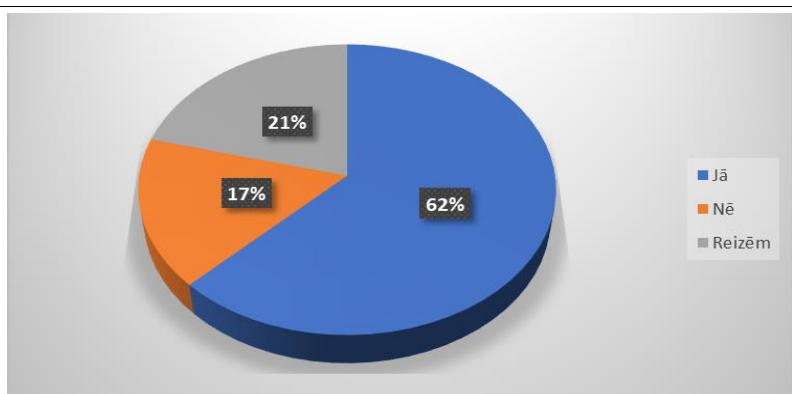
Vai zini, kā jāšķiro atkritumi?

- jā
- nē

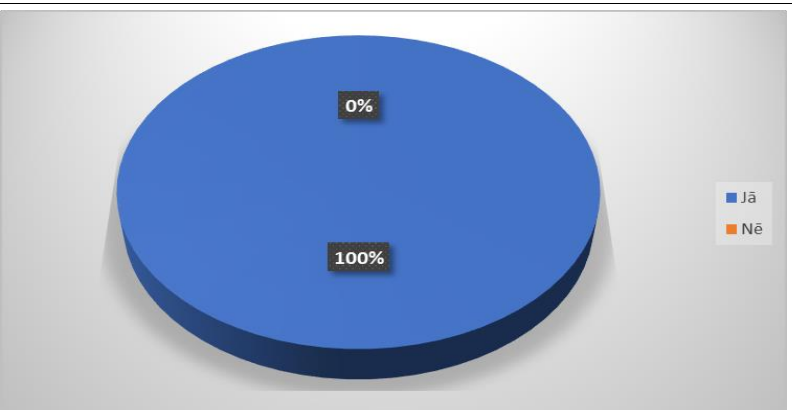
Vai savās mājās šķiro atkritumus?

- jā
- nē
- reizēm

Vai savā bērnudārzā jūs šķirojat atkritumus? (piemēram papīru, plastmasu un stiklu)

- jā
- nē
- reizēm

Kura no šīm, tavuprāt, ir svarīgākā rīcība, lai mazinātu atkritumu radītās problēmas?

- a) atkritumu izmešana tam paredzētās vietās
- b) novērst un mazināt atkritumu rašanos
- c) šķirot atkritumus

Aptuveni cik daudz plastmasas pudeļu tu izmet atkritumos 2 nedēļu laikā?

- vienu vai mazāk
- 2 - 3
- 4 - 5
- vairāk kā 5

Vai iepērkoties veikalā ņem līdzi savus atkārtoti lietotos plānos plastmasas maisiņus (augļiem, maizītēm)?

- jā
- nē
- reizēm

Mēs Nīcas novada PII "Spārītē" esam rīkojuši dažādas akcijas par auduma maisiņu izmantošanu un arī dažādos pasākumos. kā piemēram, Miķeļdienas gadatirgus, mēs domājam par veselīgu pārtiku un auduma maisiņiem, kas bija jāņem līdz, kur ielikt savu nopirkto.

4. Šajā tēmā vecāku aptauju jautājumi nav sagatavoti. Tomēr varat padomāt savai skolai aktuālas tēmas, par kurām noskaidrot viedoklis.

5. Pētījums

Iesakām izpētīt, kas tieši atrodas atkritumu grozos (arī šķirotos atkritumos) skolas gaitēnos - to var izdarīt, pašus atkritumus arī neņemot ārā. Izveidojiet biežāk sastopamo atkritumu veidu (piemēram, iepakojuma veidu) sarakstu, sevišķu uzmanību pievēršot plastmasas atkritumiem. Izmantojiet to, lai padomātu par rīcībām, lai mazinātu un novērstu šo atkritumu rašanos.

PII gaitēnos atkritumu grozi nav nepieciešami, tie ir izvietoti rotaļu laukumos.

Grupās lielāko daļu atkritumu sastāda papīrs, ko vācam makulatūrā. Plastmasas pudeles un dažādi citu veidu iepakojumi PII grupas nav sastopami, tie sastopami tikai virtuvē no produktu iepakojumiem, kurus pēc tam izmet tam paredzētajos konteineros.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Novērtējot izmaiņas, vienmēr izmantojiet vienas un tās pašas mērvienības un izvērtēšanas metodes, lai dati būtu pēc iespējas precīzāki.

	2015	2016	2017	2018	2019
Nešķirotu sadzīves atkritumu apjoms (m ³)	133,22	148,11	44,7	51,7	33 (līdz novembrim)
Šķirotu atkritumu apjoms (m ³)	Nav sadalīts konkrētu PII "Spārītes" atkritumu apjoms, jo šķirošanas konteineri ir uz vairākām iestādēm kopīgi.				
Vai tiek šķiroti papīra atkritumi un makulatūra? (jā, nē)	JĀ	JĀ	JĀ	JĀ	JĀ
Vai tiek šķiroti plastmasas atkritumi? (jā, nē)	JĀ	JĀ	JĀ	JĀ	JĀ

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar atkritumiem?</i>	Pārtikas atkritumi tiek atdoti mājlopu barošanai, un ir speciāli konteineri atkritumu šķirošanai (papīram un plastmasai) Izlietotās baterijas vācam speciālos, tam paredzētos traukos un gada beigās nododam pārstrādei. Pārējos sadzīves atkritumus mēs metam tikai savā PII "Spārītes" konteinerā, kas ir slēdzams un tur nenonāk citi atkritumi. Tā mēs varam sekot līdzī mūsu atkrituma patēriņam un mēģināt to samazināt. Šo ideju popularizējam arī novadā un tagad arī Nīcas novada domei ir savs slēdzams atkritumu konteiners.
<i>Kur saistībā ar atkritumiem nepieciešami uzlabojumi?</i>	Vajadzētu izvietot iestādē pašiem savu šķirošanas atkrituma konteinerus, lai mēs varētu sekot līdzī, cik mēs patērējam dažādus papīra vai plastmasas atkritumus. Bet pirms tam varbūt izanalizējot, vai konteineru uzturēšana neizmaksā pārāk dārgi un tas ir efektīvi.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i>	Veikt analīzi par atkritumu daudzumu iestādē. Ierosināt Nīcas novada domei par jaunu atkritumu šķirošanas konteineru uzstādīšanu pie PII "Spārītes".

ŪDENS

1. Ievads tēmā

Lai arī Latvijā nav vietu, kur mēs varētu izsmelt dzeramā ūdens krājumus, ir vērts ūdeni taupīt, lai samazinātu tā iegūšanai nepieciešamo enerģiju. Tāpat svarīgi izpētīt, vai skolas radītie notekūdeņi tiek pietiekami attīrīti pirms ūdens atkal nonāk dabā.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 - nepieņemami, 2 - slikti, 3 apmierinoši, 4 - labi, 5 - lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Vai skolā ir sastopami piloši krāni, kurus nevar aizgriezt?	Bieži					X	Nav sastopami
Vai tualetēs ir podi, kuriem sarežģīti noslēgt ūdens tvertni?	Bieži					X	Nav sastopami
Cik tualetēs ir podi ar diviem ūdens noliešanas režīmiem?	0 - 20% (no visām tualetēm)		X				100% (visās tualetēs)
Vai jums ir zināms par iespējamiem ūdens zudumiem no caurulēm un citur ūdens apgādes sistēmā?	Ir zudumi / nav informācijas					X	Sistēmā zudumu nav
Vai skolā uzstādīti ūdens taupīšanas rīki (aeratori u.c.)	Nav	X					Gandrīz visur
Cik bieži redzama skolēnu izšķērdīga rīkošanās ar ūdeni?	Bieži					X	Gandrīz nekad
Tualetes/dušas, kurās uzstādīti atgādinājumi par ūdens taupīšanu	0 - 10%	X					100%
Vai skola savāc un izmanto lietus ūdeni?	Netiek vākts			X			Vāc un izmanto
Skolotāji un vecākie skolēni zina, kur nonāk skolas notekūdeņi	Neviens nezina		X				Zina visi
Vai notekūdeņi pirms nonākšanas dabā tiek pietiekami attīrīti?	Attīrīšana nenotiek					X	Ūdens tiek uzticami attīrīts
Vai skola mēdz apmeklēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtas?	Netiek apmeklētas				X		Tā ir daļa no mācību procesa
Cik daudz vidi piesārņojoša sāls ziemā lieto skolas apkārtnē?	Daudz			X			Nemaz, izmanto citas metodes
Vai skolas apkārtnē ir sastopamas virsmas, kas kavē ūdens aizplūšanu notekūdeņu sistēmā (bruģis, zālājs)?	Nav virsmu, asfaltēts pagalmis				X		Liela ūdens daļa uzsūcas, saglabājas

3., 4., 5. Šajā tēmā attieksmju vērtējuma, vecāku aptauju jautājumi un pētījuma idejas nav sagatavotas. Tomēr varat padomāt savai skolai aktuālas tēmas, par kurām noskaidrot viedokli un veikt lielākus pētījumus.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

	2015	2016	2017	2018	2019
Patērētā ūdens apjoms (septembrī) (m ³)	104	68	68	67	78
Patērētā ūdens apjoms (gadā) (m ³)	788	679	850	1058	

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar ūdens izmantošanu?</i>	Ūdeni lietojam ēdiena gatavošanai , veļas un trauku mazgāšanai , personīgās higiēnas vajadzībām un bērnu apkopšanai, telpu uzkopšanai. Iestādē praktiski nav ūdens zudumi, jo regulāri tiek veiktas santehniko mezglu profilaktiskās apkopes.
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Problēmas rodas sliktu laika apstākļu, lietus laikā, kad ūdens uzkrājas pagalma celiņu malās un rotaļu laukumu zālienos. Iespējams vajadzētu labāku notekūdeņu sistēmu, vai tās uzlabojumus. Lai vairāk iesaistītu bērnus ūdens taupīšanā, pie ūdens krāniem vajadzētu izvietot pašu gatavotus atgādinājumus par ūdens taupīšanu.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i>	Lūgt Nīcas novada domes speciālistu konsultāciju, piesaistot attiecīgas nozares speciālistu, noskaidrojot, kā šo problēmu risināt. Iestādes administrācijai iesniegt domē pieprasījumu par PII sētas labiekārtošanu. Ierosināt Nīcas novada PII pedagogus kopā ar bērniem izveidot atgādnēs par ūdens taupīšanu.

PĀRTIKA

1. Ievads tēmā

Katru dienu uz skolas ēdnīcām no tuvākas un tālākas apkārtnes plūst pārtikas produktu kilogrami. Sadarbojoties ar pašvaldību un uzliekot skaidras zaļā iepirkuma prasības, var panākt, ka šī pārtika ir audzēta atbildīgi pret vidi. Skolā var panākt to, ka arvien mazāk cilvēkiem domātas pārtikas nonāk atkritumos vai tiek izbarota dzīvniekiem. Svarīgi arī izglītēt visu skolu un vecākus par videi nedraudzīgākajiem produktiem (rūpnieciski audzēta gaļa, olas, piens, palmu eļļa), lai mudinātu samazināt to klātbūtni mūsu ēdienā.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 - nepieņemami, 2 - slikti, 3 apmierinoši, 4 - labi, 5 - lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Vai tie, kas atbildīgi par iepirkumiem ēdināšanai, zina atšķirību starp bioloģisko produktu un Zaļās karotītes sertifikāciju?	Atšķirības nezina					x	Zina visas atšķirības
Vai ēdināšanas iepirkumā ir bioloģiski sertificēti produkti?	Nav nemaz					x	100%
Vai Ekopadomei ir iespējas piedalīties pārtikas iepirkuma sagatavošanā?	Nav			x			Vienmēr
Aptuveni cik liela daļa skolā sagatavotās pārtikas netiek apēsta?	>50%			x			0 - 5%
Kāda vecuma bērniem ir iespēja pašiem salikt savas porcijas?	Nevienam		x				Visu vecumu
Vai neapēsto bezmaksas ēdienu ir iespēja vēlāk apēst citām klasēm?	Nekad		x				vienmēr
Vai tiek apkopota informācija par ēdieniem, kas visbiežāk tiek neapēsti?	Nekad					x	Regulāri
Kāda ir sadarbība ar ēdinātājiem izmestā ēdiena daļas samazināšanā?	Slikta					x	Laba
Cik bieži bezmaksas ēdienkartē iekļauti uzturam pilnvērtīgi veģetāri ēdieni?	Nekad		x				Katru nedēļu
Kāda ir ēdienu izvēle ēdnīcā bērniem, kas neēd gaļu un zivis? Neattiecas uz PII	"Salāti un kartupeļi"						Pilnvērtīgi ēdieni
Cik viegli skolēniem panākt ēdnīcas ēdienkartes izmaiņas? Neattiecas uz PII	Grūti						Ļoti viegli
Vai skolotāju istabā parādās "Fair trade" produkti (kafija, cukurs u.c.)?	Nekad					x	Vienmēr
Vai notiek pasākumi, kas popularizē apkārtnes bioloģiskos zemniekus?	Nekad		x				Vairāki
Vai un cik daudz skolā bērni audzē garšaugus un tējas?	Nemaz				x		Daudzās vietās
Vai un cik daudz skolā bērni audzē dārzeņus?	Nemaz		x				Daudz
Vai apgūstot gatavošanu tiek pievērsta uzmanība videi draudzīgiem ēdieniem?	Nekad				x		Regulāri

Jautājumi no tēmas "Vide un veselība" (var nokopēt tur iegūtos rezultātus):							
Vai skolā rudenī ir pieejami vietējie augļi no skolēnu mājām? (neattiecas uz skolas augļa programmu)	Nav pieejami					X	Vairākās klasēs
Vai skolā pieejams saldumu automāts, citi rūpnieciski našķi	Viegli pieejami					x	Nav pieejams
Vai skolai iespējams ietekmēt ēdienkarti un pārdotos produktus?	nav					X	Viegli iespējams
Cik liela daļa skolēnu starp stundām regulāri izvēlas pirkt ēdienu veikalā ārpus skolas? <u>Neattiecas uz PII</u>	Vairāk kā puse						Gandrīz neviens
Cik daudz palmu eļļas saturošu produktu (čipsu, cepumu utt.) iepakojumi ikdienā redzami atkritumu grozos? <u>Neattiecas uz PII</u>	Daudz dažādu iep.						Gandrīz nemaz

3. Paradumu un attieksmju izvērtējums

Iesakām papildus novērtēt skolēnu zināšanas un attieksmi pret pārtikas un vides jautājumiem.

Lai apkopotu rezultātus un izveidotu secinājumus tika aptaujāti 40 vecākās un sagatavošanas grupas bērni.

Vai zini, kā veikalā atpazīt bioloģiski sertificētus produktus?

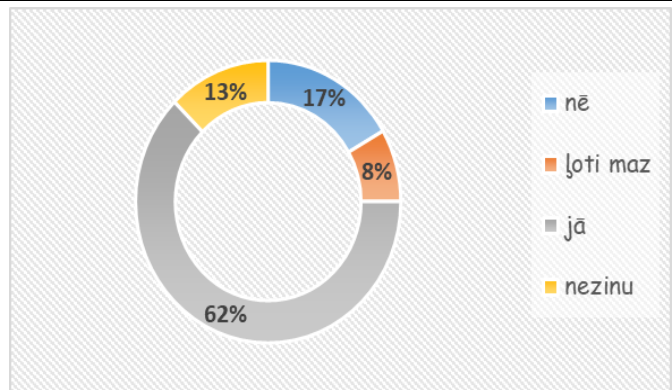
- jā - nē - neesmu drošs

PII bērni īsti neizprot šo bioloģiski sertificētas pārtikas atšķirību.

Vai savā ikdienā ēd produktus, kuru sastāvā ir palmu eļļa? (Jautāts ar piemēriem)

- nē - ļoti maz - jā, gana daudz
- nezinu, kuros ir palmu eļļa

Jautājām bērniem par to vai viņi lieto šos produktus ārpus iestādes, jo PII šādi produkti netiek lietoti!

Vai piekrīti, ka videi draudzīga ēšana ikdienā nav dārgāka?

- jā, var būt pat lētāka - nē, ir dārgāka - neesmu drošs

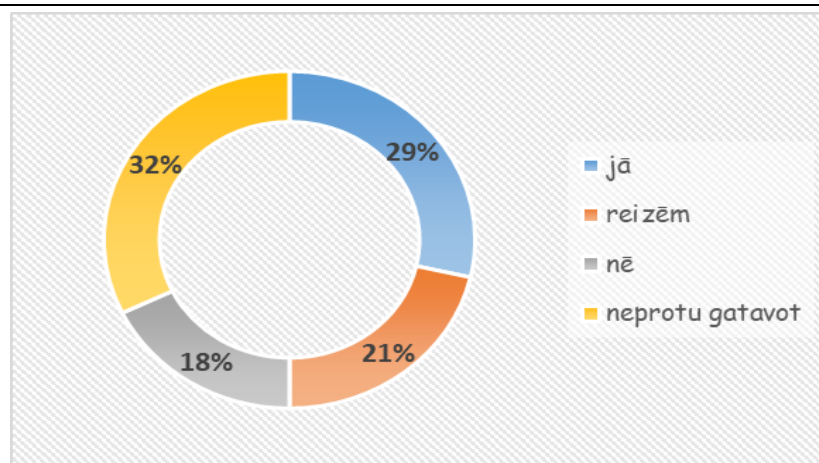
Bērni nepārzina produktu cenas. (ieplānosim gājienu uz veikalu un izpētīsim)

Kuri no šiem tev liekas 3 svarīgākie principi, kas jāievēro, lai ēstu videi draudzīgi?

- Jāpērk tikai Latvijā ražoti produkti
- Jāpērk bioloģiski sertificēti produkti
- Jāaudzē pārtika pašam
- Jāsamazina gatavo produktu pirkšana no veikala un vairāk jāgatavo mājās
- Jāsamazina gaļas patēriņš (ja tā nav bioloģiski sertificēta)
- Jāpērk augļi un dārzeņi, kuriem šobrīd ir ražas sezona
- Jāsamazina izmestās pārtikas daudzums

Vai tev patīk gatavot ēst?

- jā
- reizēm
- nē
- īsti neprotu neko gatavot

Vai zini kādu ēdienu, kura sastāvdaļas ir ļoti videi draudzīgas (tām maza ietekme uz klimata pārmaiņām, dabu)?

- jā
- nē
- neesmu drošs

Kas ir šis ēdiens?

Burkāni, Kartupeļi.

4. Šajā tēmā vecāku aptauju jautājumi nav sagatavoti. Tomēr varat padomāt savai skolai aktuālas tēmas, par kurām noskaidrot viedokli.

5. Pētījums

Uzziniet, cik tieši daudz pārtikas tiek izmests atkritumos skolas ēdnīcā vienā dienā. Tas ietver arī kompostēšanu, atdošanu dzīvniekiem u.c. pārtikas atkritumu izmantošanas veidus. To iespējams uzzināt, sadarbojoties ar ēdnīcas personālu, nosverot pārpalikumus. Kopējo izmestās pārtikas daudzumu nepieciešams izdalīt ar skolēnu skaitu, tā iegūstot pārtikas atkritumu daudzumu uz 1 skolēnu. To vajadzētu pareizināt ar 160 (mācību dienu skaits mācību gadā), tā iegūstot kopējo atkritumu daudzumu vidēji uz 1 skolēnu visā mācību gadā. Parasti Ekoskolās šis daudzums ir 50 - 70 grami uz cilvēku dienā jeb 8 - 11 kg gadā.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Novērtējot izmaiņas, vienmēr izmantojiet vienas un tās pašas mērvienības un izvērtēšanas metodes, lai dati būtu pēc iespējas precīzāki.

	2015	2016	2017	2018	2019
Izmestās pārtikas daudzums gadā (kg)			1035	935	
Izmestās pārtikas daudzums gadā uz vienu bērnu, (kg)			10,1	9,35	
Izmestās pārtikas daudzums vidēji dienā uz vienu bērnu, (grami)			65 g	60g	
Bioloģiski sertificētas pārtikas īpatsvars (no kopējām ēdināšanas izmaksām, %)			Mēs cenšamies iegādāties pēc iespējas vairāk produktus ar zaļo karotīti, EKO nosaukumu. Pēc iespējas vairāk vietējo ražotāju un saimniecību produkciju.		

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar pārtikas tēmu?</i>	Ņemot vērā kā medmāsa seko līdzi ēdienu atkritumu daudzumam, tad arī ēdienkarte tiek veidota ņemot vērā, to ko bērni labprātāk ēd. Tādējādi mēs varam mēģināt samazināt ēdiena atkritumu daudzumu. Mēs paši uz vietas šo ēdienkarti sastādām, tāpēc iespējams izveidot sabalansētu un dažādu uzturu. Arī pasūtīt produktus tiek kārtīgi izpētīts, ko produkti satur.
<i>Kur saistībā ar pārtiku nepieciešami uzlabojumi?</i>	Mūsaprāt, mēs ļoti daudz esam domājuši un strādājam pie pārtikas PII. Mazliet rodas problēmas pie pārtikas pasūtīšanas saistībā ar novada iepirkuma līgumu.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i>	Iesniegt saimniecības daļas vadītājam un medmāsai priekšlikumu, lai uzlabotu iepirkuma līgumu, kurā iestrādāt nepieciešamos produktus ar atbilstošu kvalitāti.

SKOLAS VIDE UN APKĀRTEN, MEŽS

1. Ievads tēmā

Skolas var mācīties no dabas, kurā katra brīvā niša tiek aizpildīta ar dzīvību - tāpat arī skolas teritorijas daļas jāpiepilda ar izglītojošiem, dabas un atpūtas elementiem pēc iespējas vairāk.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 - nepieņemami, 2 - slikti, 3 apmierinoši, 4 - labi, 5 - lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Cik daudz augu atrodas skolas telpās?	Augu nav					X	Augi ir katrā brīvā vietā
Vai skolēni nodara pāri skolas augiem (tos aplaužot, bojājot)?	daudziem augiem bojājumi					X	augiem bojājumu nav
Vai skolas telpaugi tiek izmantoti mācību stundās?	nekad	X					bieži
Cik lielu daļu skolas pagalma aizņem zālāji?	0 - 20% no teritorijas					X	Vairāk kā 80%
Cik koku ir skolas pagalmā?	Koku nav					X	Daudz koku
Aptuveni cik daudz augu sugu redzams zālājā? (10x10 cm laukumā)	Viena suga			X			Vairāk kā 10
Cik kukaiņu sugu iespējams pamanīt skolas apkārtnē 5 minūšu pastaigas laikā (septembra sākumā)?	Kukaiņu nav					X	Vairāk kā 10 sugas
Vai skolas teritorijā ir zonas, kurās zālājs tiek pļauts tikai vienreiz gadā (līdzīgi pļavām)?	nav	X					20% no zālāja
Cik atšķirīgi ir augi skolas zālājā dažādās vietās?	Augi ir visur vienādi			X			Augi ļoti atšķiras dažādās vietās
Vai skolā tiek audzēti garšaugi, ko izmantot mācībās un pasākumos?	nav			X			Daudz augu
Vai skolā nezāļu un kukaiņu apkarošanai izmanto pesticīdus?	bieži					X	nekad
Vai skolas pagalmā iespējams iepazīt un uzzināt vairāk par apkārtnē sastopamiem augiem un dzīvniekiem?	Nav nekādas informācijas	X					Daudz zīmīšu, citu info materiālu
Skolas pagalmā un apkārtnē ir daudz iespēju vadīt mācību stundas	Tas nav iespējams					X	jebkuram mācību priekšmetam
Skolas pagalmā un apkārtnē tiek bieži vadītas mācību stundas	Nekad		X				Bieži
Skola organizē zaļos pārgājienus, kuru laikā tiek izzinātas dabas vērtības skolas tuvākajā un tālākajā apkārtnē	Ļoti reti					X	Vairākas reizes gadā katrai klasei
Vai skolas pagalmā ir veidotas īpašas dzīvotneskukaiņiem - kukaiņu viesnīca, akmeņu kaudze, zaru kaudze, reti pļauts zālājs?	nav	X					Vairākas dažāda veida dzīvotnes
Vai skolēniem ir iespēja izteikt ieteikumus par to, ko viņi	Tikai mutiski	X					Pastāv ieteikumu

vēlētos redzēt skolas pagalmā?	skolotājiem					kaste un citi veidi
Vai mācību procesā tiek izmantots tuvākā apkārtnē esošs mežs?	Netiek			X		Bieži, visu gadu
Vai skolotāji drukājot un kopējot izmanto abas papīra puses?	reti			X		Gandrīz vienmēr
Vai skolā izvērtējat drukāšanas nepieciešamību?	reti				X	vienmēr
Vai tualetes papīrs un salvetes veidoti no pārstrādāta papīra?	nekur	X				visur
Vai lietojat rakstāmpapīru no pārstrādātām izejvielām?	nekad	X				bieži
Vai koksnes produktiem (papīram u.tml.) ir FSC sertifikāts?	nekur	X				visur
Cik daudz dabas materiālu tiek izmantots skolā?	maz				X	daudz

3., 4. Šajās tēmās attieksmju vērtējuma un vecāku aptauju jautājumi nav sagatavoti. Tomēr varat padomāt savai skolai aktuālas tēmas, par kurām noskaidrot viedokli.

5. Pētījums

Izmantojot materiālus no sadaļas Lielās augu medības, veiciet dzīvotņu kartēšanu savā skolas pagalmā.

6. Šajā tēmā ilgtermiņa datu salīdzinājums nav standartizēts. Varat izmantot un noskaidrot precīzāk kādus no Skolas izvērtējuma sadaļas jautājumiem.

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar skolas apkārtni un tās izmantošanu?</i>	Nīcas novada PII "Spārītē" ir izveidoti plaši un apzaļumoti laukumi, katrai grupai ir atsevišķa rotaļu nojumu, teritorijā ir daudz koku un krūmu, katra grupa iekopusi mazdārziņu audzējot ogulājus, puķes, dārzeņus.
<i>Kuros jautājumos skolas vidē un apkārtnē nepieciešami uzlabojumi?</i>	Katru gadu lielajās talkās tiek sakārtota vide un apkārtnē. Bērniem iespēja pašiem rūpēties un audzēt augus.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i>	Vajadzētu izveidot kādu vietu, kur būtu iespējams savākt lietus ūdeni, lai to pēc tam varētu izmantot augu liešanai gan iekštelpās gan ārā.

VIDE UN VESELĪBA

1. Ievads tēmā

Laikā, kad patērniecības kultūra vilina jauniešus izvēlēties videi un veselībai kaitīgus ieradumus, vides izglītības mērķis ir piedāvāt alternatīvas - aizraujošas bezmaksas, veselīgas un radošas aktivitātes, ar kurām iepazīt dabu un ilgtspējīgu dzīvesveidu. Ekoskolai jādod iespēja apgūt nepieciešamās prasmes, lai dzīvotu labklājīgi, nepiesārņojot un neapdraudot vidi, kas šo labklājību nodrošina.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 - nepieņemami, 2 - slikti, 3 apmierinoši, 4 - labi, 5 - lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Vai skolā rudenī ir pieejami vietējie augļi no skolēnu mājām? (neattiecas uz skolas augļa programmu)	Nav pieejami					X	Vairākās klasēs
Vai skolā pieejams saldumu automāts, citi rūpnieciski našķi	Viegli pieejami					X	Nav pieejams
Vai skolai iespējams ietekmēt ēdienkarti un pārdotos produktus?	nav					X	Viegli iespējams
Cik liela daļa skolēnu starp stundām regulāri izvēlas pirkt ēdienu veikalā ārpus skolas?	Vairāk kā puse					X	Gandrīz neviens
Cik daudz palmu eļļas saturošu produktu (čipsu, cepumu utt.) iepakojumi ikdienā redzami atkritumu grozos?	Daudz dažādu iepakojumu					X	Gandrīz nemaz
Vai skolā notiek ēst gatavošanas meistarklases, kurās var iemācīties gatavot videi un veselībai draudzīgus našķus?	Nenotiek nekad				X		Notiek visām vecuma grupām un dzimumiem
Vai skolā izmantotie tīrīšanas, dezinfekcijas līdzekļi ir videi un veselībai draudzīgi (sertificēti)?	Tādu nav			X			Visi līdzekļi ir ekosertificēti
Vai skolā tiek izmantoti videi draudzīgi būvmateriāli un krāsas remontam, videi draudzīgas mēbeles?	Tam netiek piešķirta uzmanība					X	Pēc iespējas vienmēr
Klases vakaros un svētkos ir tradīcija nest tikai videi un veselībai draudzīgas uzkodas	Nevienā klasē					X	Visās klasēs
Cik bieži balvās un Ziemassvētku dāvanās saldumi ar milzīgu cukura daudzumu aizvietoti ar veselīgām uzkodām?	Dāvanās vienmēr ir tikai saldumi			X			Saldumi dāvanās reti
Skolā tiek veicināta aktīva izkustēšanās starpbrīžos	Izkustēšanās tiek ierobežota					X	Izkustēšanās tiek veicināta
Cik bieži tiek rīkotas fiziskās aktivitātes un sacensības brīvā dabā?	Tikai sporta stundās				X		Bieži pasākumi ar uzdevumiem ārā
Vai skolas apkārtnē ir tīrs gaiss?	Konstatēts liels piesārņojums					X	Gaiss ir tīrs
Vai skolā un skolas apkārtnē ir liels troksnis?	Troksnis ir augsts					X	Troksnis ir zems

3., 4. Šajā tēmā attieksmju vērtējuma un vecāku aptauju jautājumi nav sagatavoti. Tomēr varat padomāt savai skolai aktuālas tēmas, par kurām noskaidrot viedokli.

5. Pētījums

Ar dažādām metodēm (ne tikai ķērpjiem) izpētiet gaisa piesārņojuma līmeni skolas tuvumā. Apkopojiet rezultātus par šāda piesārņojuma ietekmi uz veselību un pārrunājiet iespējas piesārņojumu skolas apkārtnē mazināt.

6. Šajā tēmā ilgtermiņa datu salīdzinājums nav standartizēts. Varat izmantot un noskaidrot precīzāk kādus no Skolas izvērtējuma sadaļas jautājumiem.

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar vides un veselības tēmu?</i>	Turpinām sekot līdzī bērnu uzturā lietotajiem produktiem, neizmantojam nekādu palmu eļļu saturošus produktus. Katru dienu bērniem pieejami svaigi augļi un dārzeņi. Telpās ir pietiekami daudz dzīvo augu, svaigs gaiss. Tiek kontrolēts, lai bērni nodarbotos ar fiziskām aktivitātēm visas dienas garumā.
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Veikt atgādinājumus vecākiem par nepieciešamajiem preventīviem pasākumiem helmintozes izplatības novēršanai. Sekot līdzī bērnu higiēnai.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i>	

LĪDZDALĪBA, KOMUNIKĀCIJA UN MĀCĪBU SATURS

1. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 - nepieņemami, 2 - slikti, 3 apmierinoši, 4 - labi, 5 - lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Cik daudz norāžu skolā sastopams par darbību Ekoskolu programmā?	Nav norāžu				x		Gan gaitēģos, gan klasēs
Cik aptuveni skolēnu zina, kas ir Ekoskolu programma?	0 - 10 %			x			100%
Cik daudz ārpus Ekopadomes esošu skolēnu ieteikumu tiek saņemts?	nemaz	x					Vairāki ieteikumi
Vai Ekoskolu logo redzams skolas mājaslapā?	Nē	x					Pirmajā lapā
Vai mājaslapā redzamas galerijas par tieši Ekoskolas aktivitātēm?	Nē					x	Jā, vairākas, regulāri
Aptuveni cik no apkārtējiem iedzīvotājiem zina, ka skola ir Ekoskola?	0 - 5%				x		>80%
Cik no publicētajiem rakstiem medijos par jūsu skolu pieminēts, ka skola darbojas Ekoskolu programmā?	0%				x		>80%
Kāda daļa vecāku atbalsta skolas dalību Ekoskolu programmā?	Vairumam nav viedokļa					x	> 90% vērtē pozitīvi
Vai vecāki tiek iesaistīti Ekoskolu projektu norisē?	0-5%					x	>80%
Vai notiek sadarbība ar citām Ekoskolām?	Neotiek		x				Notiek regulāra sadarbība ar vairākām Ekoskolām
Cik lielā daļā no mācību priekšmetiem regulāri iekļauta gada tēma/ citas Ekoskolu tēmas?	0 - 5%			x			100%
Vai visās klašu grupās?	0 - 5%				x		100%
Vai skolēni organizē konkursus, sacensības, olimpiādes, konferences par gada tēmu/ citām Ekoskolu tēmām?	nemaz						pārsvārā
Neattiecas uz PII							
Vai skolas dalība programmā tiek atzinīgi novērtēta no pašvaldības?	Pašvaldība neinteresējas					x	Pašvaldība regulāri pauž atbalstu
Vai skolēni un skolas pārstāvji izstrādā priekšlikumus pašvaldībai vides situācijas uzlabošanai skolā un tuvākā apkārtnē?	Nekad					x	Bieži

2. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar skolas iesaistīšanu?</i>	Iespējams vajadzētu izveidot atsevišķu mājas lapu tieši PII "Spārītei" kur ievietot nepieciešamo informāciju, jaunumus un aktivitātes.
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Nīcas novada mājas lapā grūti atrast konkrētu "Spārītes" informāciju, un aktuālie jaunumi visu laiku mainās.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i>	Ierosināt "Spārītes" mājas lapas veidošanu, dalīties ar informāciju arī facebook lapā, lai popularizētu Ekoskolas ideju un labās prakses piemērus.

BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA

1. Ievads tēmā

Bieži vien skolas apkārtnē var atrast dažādas dzīvotnes un ekosistēmas, kas var kalpot par labu pamatu cilvēku un dabas attiecību izziņai ārpus klases. Iepazīstināšana ar dabu var radīt jauniešiem tālāku interesi par dabas vērtībām un personisku vēlmi palīdzēt aizsargāt dabu no neapdomīgas rīcības

2. Skolas izvērtējums

Bioloģiskās daudzveidības situāciju raksturo Skolas vides un apkārtnes un Meža tēmu Skolas izvērtējuma dati.

3. Paradumu un attieksmju izvērtējums

Iesakām papildus novērtēt skolēnu zināšanas un attieksmi pret bioloģiskās daudzveidības aizsardzību. Šo aptauju izdalīšanu un apkopošanu iesakām uzdot skolēniem, apgūstot datu apstrādes un zinātniskā darba prasmes.

Lai apkopotu rezultātus un izveidotu secinājumus tika aptaujāti 23 vecākās un sagatavošanas grupas bērni.

Lūdzu, uzraksti, kas, tavuprāt, ir bioloģiskā daudzveidība?						
-Vairāki veidi augiem, dažādas krāsa.						
Mini trīs veidus, kā mēs, tavuprāt, varam palīdzēt dabai un veicināt tās daudzveidību						
-Sakopt vidi sev apkārt. -Neizmantojot tik daudz plastmasas maisiņus. -Nemēslojot dabā un meža.						
Kāpēc svarīgi, lai skolas pagalmā būtu liela kukaiņu un augu daudzveidība? (mini divus iemeslus)						
7) Vai tu vēlētos, lai skolas pagalmā būtu lielāka dabas daudzveidība (vairāk vietējo augu, kukaiņu un putnu)?						
- jā						
- nē (jau šobrīd šķiet gana liela)						
Vai tu vēlētos, lai skolas pagalmā būtu lielāka dabas daudzveidība ? <table border="1"><thead><tr><th>Atbilde</th><th>Procenti</th></tr></thead><tbody><tr><td>Jā</td><td>87%</td></tr><tr><td>Nē</td><td>13%</td></tr></tbody></table>	Atbilde	Procenti	Jā	87%	Nē	13%
Atbilde	Procenti					
Jā	87%					
Nē	13%					

4. Šajā tēmā vecāku aptauju jautājumi nav sagatavoti. Tomēr varat padomāt savai skolai aktuālas tēmas, par kurām noskaidrot viedokli.

5. Pētījums

Izmantojot materiālus no sadaļas **Lielās augu medības**, veiciet dzīvotņu kartēšanu savā skolas pagalmā (tāpat kā skolas vides un apkārtnes tēmā).

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

	2015	2016	2017	2018	2019
Skolēni, kas zina, kas ir bioloģiskā daudzveidība (%)					
Skolēni, kas var nosaukt 2 pamatotus iemeslus, kāpēc svarīgi, lai skolas pagalmā būtu liela kukaiņu un augu daudzveidība (%)					
Skolēni, kas var nosaukt 2 veidus, kā mēs varam palīdzēt dabai un veicināt tās daudzveidību (%)					

PII iestādei šie jautājumi ir pārāk sarežģīti, bērni saprot, ka nedrīkst plūkt puķes, nedrīkst mīdīt apstādījumus un lauzt kokus, taču viņi nevar nosaukt un saprast kas ir bioloģiskā daudzveidība un kāpēc tā nepieciešama.

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar biodaudzveidības tēmu?</i>	PII "Spārīte" teritorijā katrai grupai ir savas apzaļumots laukums, kur vērojama biodaudzveidība- sākot ar koku daudzveidību, ogulāji, krūmi, puķes, dažāda augsne. Staigājot pa pagalmu var atrast arī dažāda veida bezmugurkaulnieki. Bērniem patīk pētīt un meklēt kas dzīvo viņu laukumos, īpaša uzmanība tam tiek pievērta pavasarī, kad kukainīši sarosās un mostas. Arī dabas centros grupās ir atjaunoti mācību materiāli, ko paši bērni ar skolotājiem ir savākuši.
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i>	

KLIMATA PĀRMAIŅAS

1. Ievads tēmā

Mūsu pastāvošā sabiedrība izveidota tā, ka gandrīz jebkura rīcība rada papildus CO^2 - braucot ar autobusu sadedzinām benzīnu, ieslēdzot klasē gaismu tiek sadedzināta gāze Rīgas TEC, bet ēdot pusdienas veicinām vairāk lauksaimniecības mēslojuma ražošanas, kam arī izmanto fosilos resursus. Nevaram visās jomās uzreiz ieviest tīrākas tehnoloģijas, bet mēs vienmēr varam samazināt tās rīcības, kas piesārņojumu rada lieki - radīt mazāk atkritumu, ēst mazāk dzīvnieku un vairāk augu produktu, vairāk braukt ar velosipēdu un iet kājām, taupīt elektrību un ziemā - siltumu.

2. Skolas izvērtējums

Klimata ietekmju situāciju raksturo Skolas izvērtējuma dati Enerģijas un Transporta tēmās.

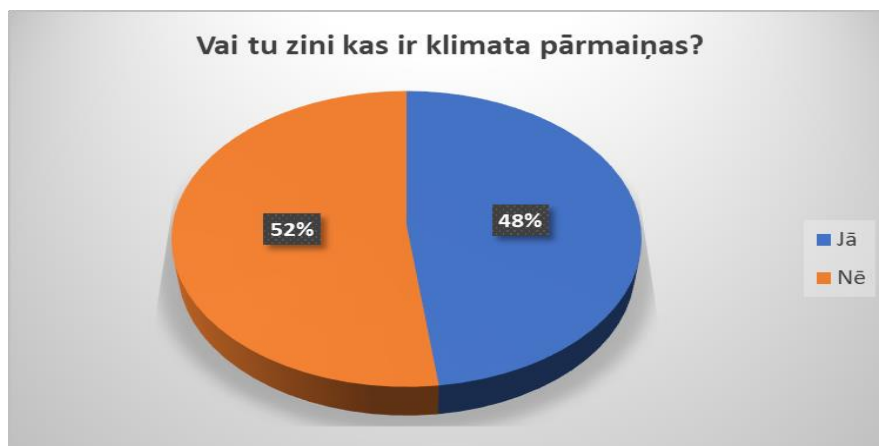
3. Paradumu un attieksmju izvērtējums

Iesakām papildus novērtēt skolēnu zināšanas un attieksmi pret bioloģiskās daudzveidības aizsardzību. Šo aptauju izdalīšanu un apkopošanu iesakām uzdot skolēniem, apgūstot datu apstrādes un zinātniskā darba prasmes.

Vai tu zini, kas ir klimata pārmaiņas?

- jā

- nē

Ja vari, nosauc 3 sliktas lietas pasaulē, ko klimata pārmaiņas varētu radīt

Bērni neprot pamatot savu atbildi un nevar atbildēt kas varētu ietekmēt klimata pārmaiņas.

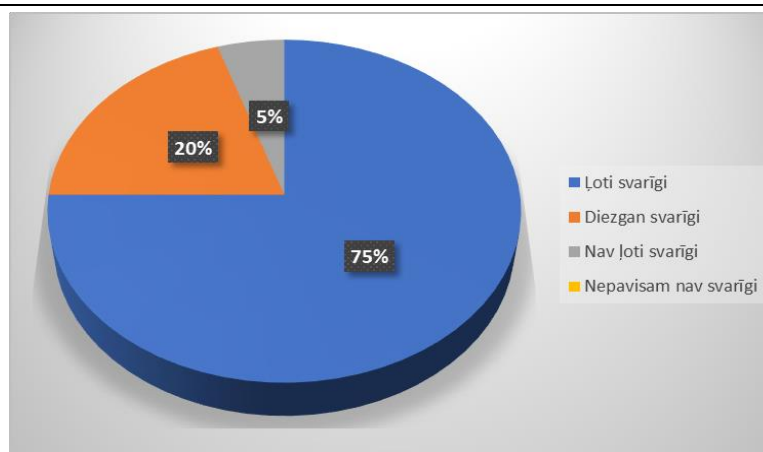
Vai mūsu ikdienas izvēles var veicināt klimata pārmaiņas?

- jā

- nē

Skatoties nākotnē, cik svarīgi, jūsuprāt, ir Latvijas valdībai uzstādīt mērķus atjaunojamās enerģijas izmantošanas palielināšanai (piemēram, vēja un saules enerģijai) līdz 2030. gadam?

- Ļoti svarīgi
- Diezgan svarīgi
- Nav ļoti svarīgi
- Nepavisam nav svarīgi

5. Pētījums

Tāpat kā Enerģijas tēmā, iesakām izmantojot Vides izglītības fonda CO₂ kalkulatoru, aprēķini skolas radīto ietekmi uz klimata pārmaiņām, uzzini, kurās jomās tā ir lielākā un ko varētu darīt, lai to mazinātu.

Vairāk informācijas - <http://co2.videsfonds.lv/ka-stradat>

6. Ilgtermiņa salīdzinājumam šajā tēmā izmanto CO² informāciju, kas jau parādās pie enerģijas sadaļas.

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā darbojas vislabāk saistībā ar klimatu?</i>	Iestādē tiek kontrolēta siltumenerģijas patērišana, ir regulējami radiatoru, nav ūdens zudumu. Logi nav aizkrauti, saules gaisam viegli ienāk telpās, netiek izmantota elektroenerģija, kad tas nav nepieciešams.
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Vajadzīgi uzlabojumi pie transporta tēmas- lai vecāki neatstāj darboties automašīnas, kamēr ziemā ievad bērņus iestādē.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i>	Runāt ar grupas vecākiem, veidot akcijas "Diena bez auto"!